

**Quæstionum Canonicarum, In Quinque Libros
Decretalium, Tomus ...**

In Lib. III. Decretalium. In quo agitur De Rebus, quae in iudicium devenire solent, cujusmodi sunt, de vita et moribus Clericorum, ...

Schlüter, Georg

Augustæ Vindelicorum, 1708

§. 3. De Commutatione Voti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73045](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73045)

tera benign. opin. dissert. 1. q. 6. n. 77. ubi addit, Confessarios Regulares, fruente privilegis Mendicantium, posse dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi ratione muneris: non in iis, à quibus possunt Episcopi solum ex benignitate juris, ut cum dispensant ob necessitatem in reservatis Papa.

2925 Quæstio altera est, an Episcopi possint aliquando dispensare in votis illis 5. reservatis? R. posse & i. in necessitate, cum scilicet non est recursus ad Papam, vel eum, cui commisit Pontifex, ob periculum in mora. Vid. Tambur. n. 37. Sed hæc dispensatio valet tantum ad eum effectum, ad quem urgebat necessitas, ac ea, quæ talis effectus secum trahit; sic, si ligatus voto castitatis violasset puellam, & huic foret periculum infamiae prius subeundæ, quam dispensaret Papa, posset Episcopus cum eo ligato dispensare, ut ducat puellam, sed hac mortua, rursus teneretur ad servandam castitatem. 2. Si id habeat ex legitima consuetudine, sic docet Tamburinus n. 43. Episcopum posse dispensare cum eo ad perendum debitum, qui post simplex votum castitatis contraxit matrimonium, vel illud emisit, etiam de uxoris licentia, post contractum.

2926 Not. tamen 1. Facultatem dispensandi in votis reservatis ex necessitate, competere Episcopis, non quidem ut potestatem ordinariam; habere tamen originem ex ea; quæ, cum careant privilegiati, ipsi id nequeunt etiam in necessitate, nisi ad id habeant speciale privilegium. 2. Mendicantes posse sua privilegia exercere circa omnes seculares; Episcopos vero tantum circa suos subditos. Si enim agunt per suam jurisdictionem. 3. Episcopos posse suam potestatem aliis delegare, quia ipsis hæc potestas est ordinaria, non autem Mendicantes, quia ipsis est solum delegata. Not. 4. commutationem & dispensationem voti posse fieri etiam extra Sacramentum poenitentiae, etiam absentibus. Nullum enim jus, vel clausula restringit hanc potestatem ad forum Sacramentale. vel præsentem, sic Tamburinus n. 52. Not. 5. religiosos, qui possunt dispensare in omnibus votis, in quibus possunt Episcopi potestate ordinaria, ut constat ex n. 2924. etiam posse in iis, in quibus possunt Episcopi ex potestate per consuetudinem

acquisita; sic enim Episcopus, posita semel dicta consuetudine, jam ex vi ordinariæ jurisdictionis acquisitæ per consuetudinem dispensat. Nam consuetudo dat jurisdictionem ordinariam. Sic Tamburinus n. 54. §. 4. Sed in hoc non assentior; nam quod acquiritur consuetudine, non convenit jure ordinario; sed speciali, sicut, quod acquiritur præscriptione. Deinde non consuetudo, sed Legislatores, supposita consuetudine, per consensum legalem dat jus. Not. 5. Dispensationem tunc absolute concedi posse, cum causæ, ob quas petitur, consideratâ gravitate voti, & ipsæ graves sunt, vel plures graves, causam satis gravem reddunt; si verò causa videretur non omnino sufficiens, admiscenda est aliqua commutatio dispensationi. Sic Tamburinus n. 11. si autem causa dispensationi sufficiens est, Prælatus obligatur ad concedendam dispensationem; quia potestas dispensandi ipsis data est in bonum subditorum. Tamburinus cum Sanchez, & Castropalaus jam cit.

§. 3.

De Commutatione Voti.

Quid sit Commutare Votum? constat ex 2927 dict. n. 2920. De hac commutatione votorum pluribus locis agitur hoc tit. ubi potissimum agitur de voto, quod conceptum est de peregrinatione transmarina in subsidium terræ Sanctæ, ut constat ex c. de peregrinationis 1. c. non est. 5. c. Licet. 6. c. ad magna 7. c. Quod super 8. h. t. &c. Sed hodie sublatis expeditionibus in terram Sanctam, ad praxin parum faciunt, ut notat Wagnereck in exegefi ad cit. c. quod super. Illud, quod habetur c. Scriptura 4. h. t. ad præsentem quæstionem multum confert, ubi Alexander III. illis, qui relicta voti, quod conceperant, executione, statum religiosum assumunt, ita rescribit: *Scriptura Sacro testimonio declaratur, quod spiritualis homo propositum non mutat, cum pro salute anime suæ utilius aliquid meditetur. Inde est, quod vestris justis postulationibus non indignati, indulgemus quod, qui sepulchrum Domini vel aliorum Sanctorum limina proposuerunt visitare: & infirmitate, vel alia rationabili causa occurrente habitum religionis assumere, atque inter vos DEO servire voluerint, libere ipsos suscipere valeatis.* Unde

Unde subiungit: *reus facti voti aliquatenus non habetur, qui temporale obsequium in perpetuam noscitur religionis observantiam commutare.* Ex quo habetur, ut ponitur in rubrica c. 1. omne votum esse mutabile in votum Religionis.

2928 Hanc conclusionem ex isto textu communiter desumunt D. Thomas. 2. 2. q. 88. art. 12. ad 1. & q. 189. art. 3. ad 3. & art. 8. ad 2. *Sot. de iustit. lib. 7. q. 4. art. 3. vers. 4. & q. 7. vers. 3.* Navar. *consilio 4. de Regular. in novis, & in man. c. 12. n. 65. & 78. in fine.* Covar in c. *quamvis pactum*, p. 1. §. 3. n. 4. vers. 6. Sanchez in *decal. tom. 2. l. 5. c. 5. à n. 36.*, qui à n. 38. ait, *ipso iure, vota in seculo facta, censei commutata in religionis professionem;* ac proinde, absque alia commutandi intentione, manere profitentem ab eis liberum, ut probat hic textus, cujus decisio non innititur speciali voventis intentione commutandi, sed solo privilegio efficiente, ut priora vota simplicia manent ipso iure extincta emissio solemnium; quia, cum omnia vota DEO promissa sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa religionis professione, per quam se & omnia sua dedicat profitens divino obsequio, moriens priori vitæ, & nihil, nec propriam voluntatem, sibi reservans.

2929 Quæstio præterea est 1. an idem dicendum de votis tempore Novitiatus emissis? 2. de votis emissis post professionem, si talis professus deinde profiteatur in alia religione strictiore? 3. de votis, quæ quis emisit in religione, si ab ea in perpetuum expulsus, sua sponte profiteatur in alia strictiore, vel laxiore? 4. an hoc procedat de votis non tantum personalibus, sed etiam realibus? 5. an etiam de voto transmarino in subsidium terræ Sanctæ? 6. an id concessum sit simplicibus votis post biennium Novitiatus emissis in Soc. JESU?

2930 Ad 1. & affirmativè; nam ex vi voti religionis professus absolvitur à prioribus votis, ut dictum est, & tradit D. Thomas in 4. *dist. 38. q. 1. à 4. quæstione 4. ad 2.* Nam per professionem talis priori vitæ moritur, ut tradit idem S. Doctor. 2. 2. q. 88. a. 12. ad 1. *Gloss. in c. Monacho. 20. q. 4. V. Voverit.* & alii; quamvis non inducitur privata voventis voluntate, vel autoritate; sed Ecclesiasticâ lege, quæ

jure optimo induxit, ut, vitam secularem in religiosam mutans, liberetur votis illis particularibus, quod confirmari potest ex c. *penult. de Regularibus in 6.* ubi deciditur, adstrictum simplici religionis *strictioris* voto, manere ab eo liberum, si in laxiori profiteatur. Et redditur ratio his verbis: *Priori voto, tanquam simplici, per secundum solemne noscitur derogatum;* cuius ratio est, quia cum omnia obsequia, DEO promissa, sint opera particularia, continentur eminenter in ipsa religionis professione, per quam se & omnia sua dedicat profitens divino obsequio, moriens priori vitæ, & nihil, nec propriam voluntatem sibi reservans. Ad 2. & pariter affirmativè; ratio est eadem; quia solemnium professione tolluntur omnia vota præcedentia, ut ostensum est; & ita tradit Sanchez *cit. tom. 2. Decalog. l. 5. c. 5. n. 40.* ubi tamen addit, hanc sententiam sibi præ opposita magis placere; rem tamen esse dubiam. Ad 3. quia, ut in præcedentibus dictum est, professio extendit se ad extinguenda omnia vota priora, hinc, si quæ vota in Religioso cuncto fuissent tantum suspensa, dum in religione esset, illa, in dato casu omnino tollerentur. Ad 4. & affirmativè, modo per tale votum non sit jus acquisitum tertio, ut, si promissio esset homini facta, & acceptata; nam in tali casu non posset præjudicari juri alterius, ratio autem responsionis est, quia professio religiosa extinguit in proficiente omne debitum antecedens ex vi religionis, non autem ex vi iustitiæ, ut tradit Sanchez *cit. an. 41. cum Angelo V. Votum. 4. n. 3.* Covarr. *de pact. p. 1. §. 3. n. 4.* & aliis.

Ad 5. censent aliqui votum illud extinguui quoad laborem eundi seu itinerandi; non autem quoad expensas subsidii; sic Angelus *cit. n. 4.* & Sylvester V. *Votum. 4. q. 7. dicto. 4.* Sed dicendum extingui quoad utrumque; nam in dict. c. *Scripturae* textus expressè loquitur sine ulla distinctione de voto visitandi sepulchrum domini; vel aliorum Sanctorum limina. Nec obstat, tale votum, quoad subsidium, esse reale; ac reservatum; nam illud debitum reale; non est debitum rei iustitiæ, sed religionis, & votum quoad laborem eundi personaliter aq̄ue reservatum est. Ad 6. & per illa vota biennii, ex

vi eorum, vota prius in seculo emissa, non extinguuntur, sed suspenduntur, quamdiu talis manet in Religione; quia per illa vota non traditur Religiosus religioni, & divino obsequio, *irrevocabiliter, & omnino perpetuo*; ita Sanchez *cit. n. 54.* ex canone 22. Congr. 1. ibi: *vota, quae nostri in seculo emisimus, in nostra Societate suspensa sunt, etiam per professionem non tollantur: & ita obligationem eorum cessare, dum in Societate manent, intelligantur.*

2932 Dixi, *ex vi eorum*; nam in casu, quo vota constituunt *professionem*, extinguuntur priora vota *vi professionis*, quae vim istam habet ex lege Ecclesiastica, ut diximus; & ideo, ut hunc effectum operetur, non est opus, ut proficiens emittat *professionem cum intentione* per illam commutandi priora vota in ipsam *professionem*; cum vis operandi extinctionem illorum votorum non pendeat à privata voluntate proficientis; sed eà supposita, à dispositione legis juxta *n. 2927.* & ita tenet Sanchez *cit. n. 37.* contra Hostiensem in Summa *h. t. §. qui vovere possit. n. 7.* quo posito:

2933 *Quaestio 7.* est, an saltem tunc extinguerentur vota in seculo emissa ab eo, qui post biennium Novitiatu in Soc. JESU emittit 3. vota simplicia, quibus evadit verè Religiosus, si emitteret ea cum intentione commutandi in ea vota simplicia? 8. an, si talis postea dimitteretur à Religione, illa vota denuò redirent? 9. an idem dicendum, si commutaret in simplicem ingressum in Societatem, & postea tempore Novitiatu exeat ex justa causa? 10. quid si ingrediens Societatem haberet votum ingrediendi aliam religionem? Ad 7. *re. affirmativè*; nam hanc commutationem illorum votorum fieri posse ab eo, qui talia vota simplicia emittit in Soc. JESU, decidit Gregorius XIII. in sua constitutione, *Ascendente Domino*, ubi condemnat quorundam obrectationem dicentium: *non posse vota aliqua in seculo emissa, in tria haec substantialia Societatis commutari; cum tamen haec vota sint status, ut praefertur, Religiosi adeo utilis, & perfecti, ut illa in hac possint; haec verò in aliorum Ordinum, etiam solemnium vota commutari, sit ab hac Sede, justis de causis interdictum.*

2934 Ad 8. *re. negativè*; quia votum se-
Tom. III.

mel legitime sublatum, seu extinctum, non reviviscit, ita Sanchez *cit. n. 55.* Ad 9. *re. affirmativè* cum Sanchez *loc. cit.* quia melius est ingredi religionem animo probandi, & amplectendi eam, si probata placuerit, quam quodcunque aliud votum; ergo legitime quis commutat omnia vota in hunc finem, quo casu manet liber ab illis, & tenetur ad hunc ingressum, cui tamen obligationi satisfacit ingrediens bona fide & postea tempore Novitiatu ex justa causa exiens. Ad 10. *re.* quod tale votum per vota biennii non suspendatur, posse tamen à P. N. Generali, vel eo, cui is commiserit commutari in illa, licet esset votum strictioris religionis, ut habetur in Compend. Privileg. V. *Commutatio. §. 3.* de quo plura Sanchez *cit. à n. 57.*

Nec obstat, quod movent aliqui, 2935 dicentes, in *c. Scriptura sup. cit.* non dici, ipso jure commutari vota in *professionem*, sed commutantem non teneri ad priora vota, at commutatio fieri nequit absque intentione commutandi. Nam aliud est, vota *dispositione legis* commutari, aliud *intentione proficientis*; quo posito *re.* cum distinctione *ma.* in dicto *c.* non dicitur ipso jure commutari vota in *professionem, ex intentione proficientis. C. ex dispositione juris*, seu legis. *N. ma. dist. min. at commutatio, ex intentione proficientis*, nequit fieri absque intentione commutandi. *C. ex dispositione legis N. min. & conf.* aliud est vota in *professionem* non possunt commutari *per legem* absque *legis* intentione commutandi; aliud, *absque proficientis* intentione; primum verum est; non autem alterum.

Ex dictis deducitur 1. non esse admit- 2936 tendam limitationem Abbatis in dicto *c. Scriptura n. 6.* dicentis, per *professionem* sola vota statui religioso non consona, sed ejus observantias impediencia, tolli; Secus, de consonis, nec impediencia, nam ex dicto *c.* constat, *omnia tolli*, quia haec votorum extinctio non innititur *impossibilitati* eorum cum statu religioso, sed legi Ecclesiasticae, ut dictum est superius, volenti, ac disponenti, proficientem non teneri ad priora vota, quin fiat respectus ad ea, tanquam consona, vel dissona religioni. Nec etiam obstat illud, quod textus loquatur *de voto temporalis obsequii*, consequenter intelligi nequeat *de votis*
perpe-

perpetuis; nam hoc non ideo ponitur in textu, quasi ad solum *temporale* votum restringeretur; sed quia de voto *temporali*, nempe peregrinationis Hierosolymitanæ, rogatus est Pontifex, & ideo de illo respondit. Nec enim induxit novum jus, sed ostendit jus ex ipsa ratione naturalium commutandi omnia vota in professionem, eo quod hæc sit majus bonum, alia omnia in se eminenter continens.

S. 4

Qui gaudeant potestate commutandi Vota?

2937 **R** Esp. de hoc agi c. *de peregrinationis*, h. 2. cum enim ex Alexandro III. quaesitum esset, an ob occurrentem necessitatem votum peregrinationis, eleemosynis redimi; vel in aliud opus commutari possit? respondit: *quoddam ab ejus, qui praesidet, pendet arbitrio, ut consideret, diligentius qualitatem personæ, & causam commutationis* (scilicet, an ex infirmitate, seu affluentia divitiarum, an alia causa probabili peregrinatio, an recompensatio melior fuerit, & DEO magis accepta?) & *secundum hoc debet exinde dispensare*; ex hoc textu communiter deducunt DD. quemlibet Superiorem Ecclesiasticum (videlicet Episcopum, vel alium Prælatum Episcopali jurisdictione, seu potestate in suos subditos præditum) causâ cognitâ, posse vota redimere, seu commutare, vel in iis dispensare, & hoc procedit de omnibus votis, non specialiter reservatis. Si dicas, in dict. c. 1. non agi *de dispensatione*, sed *commutatione* votorum? quia Pontifex respondit solum ad quaestionem propositam, quæ fuit de sola *redemptione & commutatione*: R. esto interrogatio fuerit facta de redemptione & commutatione voti, Pontificem tamen in sua responsione non affirmasse *illud solum*, sed etiam alterum, ut patet ex ipso textu, ibi: & *secundum hoc debet exinde dispensare*.

2938 Quæstio ulterior est 1. an id possint soli Superiores Ecclesiastici? 2. an aliquando possit hoc ipse vovens? 3. an hoc jure Ordinario habeant Episcopi in sua diocesi? & quidem ante consecrationem? 4. an Archiepiscopi, etiam ante acceptum pallium? 5. quid in hoc possit Capitulum Sede vacante? 6. an Episcoporum Vicarii? 7. an Prælati Episcopo inferiores? 8. an Parochi? Ante resolut. supp. actum dispen-

fandi in votis, esse actum jurisdictionis, non Ordinis; atque adeo posse competere Clerico, etiam primæ tonsuræ, idque jure ordinario vel delegato; solis autem illis competere jure ordinario, qui habent jurisdictionem in foro externo; sicut de potestate excommunicandi tradit communis; nam utraque potestas pertinet ad externam Ecclesiæ gubernationem, ut tradit Sanchez tom. 1. in Decal. l. 4. c. 37. n. 16. cum Sayro in Claviregia l. 6. c. 11. n. 85. quibus positus:

Ad 1. R. *jure ordinario* id posse solos Superiores Ecclesiasticos, respectu suorum, qui habent jurisdictionem fori externi; constat ex c. 1. h. 2. ibi: *ab ejus, qui praesidet, pendet arbitrio*; aliud est jure delegato, vel privilegio, prout id habent plures Religiosi, qui hoc licite faciunt, sed solum juxta mensuram potestatis concessæ; qua in re quisque sui Ordinis privilegia attendere debet; sed à prima parte hujus responsionis excipe, nisi, ut mox dicemus, *ipse vovens hoc prestare valeat*.

Ad 2. R. affirmative, si commutatio fiat in *evidenter melius*, vel *evidenter æquale*; primam partem tenent complures cum Sanchez cit. c. 49. n. 7. Nam vovens omnia vota priora commutare potest in professionem religiosam, etiam Auctoritate propriâ, ut constat ex dict. loquimur autem de votis secularibus, hoc est, non propriis Ordini alicui Regulari; & colligitur etiam ex dict. c. 1. nam ibi *Superioris Auctoritas* intervenire debet, ut dispiciat, & consideret, an id, in quod fit commutatio, sit melius eo, quod voto promissum est; at hoc necessarium non est, ubi opus novum est priori *evidenter melius*. Alteram partem tenent complures apud Sanchez cit. c. 49. n. 10. & Tamburinus l. 3. in Decal. c. 16. §. 5. n. 14. Pirhing. h. 2. n. 25. & alii; quia si opus sit evidenter æquè bonum, ac alterum, nihil interest, num fiat hoc, vel illud; nec obstat, quod ad DEI cultum spectet perseverantia in promisso; nam hoc compensari potest per alterum. Excipiuntur tamen vota specialiter reservata; 2. quæ facta, & acceptata sunt in favorem tertii; sic enim jus acquisitum est tertio, cui non semper placet id, quod de se melius est. Not. tamen ex P. Adamo Burghaber in cent. 2. cas. 35. Fagundez l. 2. in decal. c. 49. n. 11. etiam oppositum reputari